

ADEM

Luc Vos

Uitgeverij Necker | Noordwijkerhout

0

‘Geniet ervan.’

De stem kraakt, een snik wordt hoorbaar ingeslikt.

‘Alsof het je laatste is.’

De snik wordt vervangen door een ingehouden lach.

‘Het zal niet veel schelen.’

De lach gaat over in gehijg, tot ook dat uitsterft en geen geluid weerklinkt. Een hele tijd blijft het stil, dan doorbreekt een klap van een vuist op een houten bank de stilte.

‘Zoals dit bijna mijn laatste is.’

1

‘**W**at is dit?’

De stem is schor, het gezicht van de man is een masker van pijn. Hij drukt op zijn borst, maar het helpt niet genoeg om zuurstof een bredere doorgang naar binnen te geven. Hij hijgt, probeert zijn mobieltje in zijn handen te houden. Drie keer valt het uit zijn vingers voor hij erin slaagt het te ontgrendelen. Zweet parelt op zijn voorhoofd, zijn borst gaat met steeds kortere schokken op en neer. Zijn telefoon zweeft voor zijn ogen, hij ziet niet helder. Zijn linkerhand gaat naar het scherm, hij drukt op de verkeerde app.

‘Rustig!’

Hij sluit zijn ogen, de hoeveelheid zuurstof die haar weg naar zijn longen vindt, wordt steeds kleiner. Het kost hem ongekend veel moeite om zijn ogen te openen. De rust die hij probeert te vinden, wordt vervangen door groeiende paniek.

Wat gebeurt hier?

Je tijd is bijna op.

Hij vindt geen rust meer, een hoestbui dient zich aan. De zoveelste sinds hij ...

Focus!

De bui komt tot rust, hij staart naar bloedspatten op zijn hand.

Je gaat dood.

Nee!

Woorden rollen niet meer over zijn lippen, slechts zijn geest probeert overeind te blijven in de oprukkende duisternis. Een zweetdruppel voelt koud als ze zijn wang af rolt. Hij opent zijn ogen, met een uiterste krachtinspanning ontgrendelt hij zijn toestel. De telefoon-app opent na drie pogingen, twee keer drukt hij naast de groene knop, zijn mobieltje valt bijna uit zijn hand. Hij hijgt steeds harder.

Focus! Of je bent dood.

Een ogenblik beweegt hij niet meer, dan schiet hem te binnen wat zijn zoon hem een tijdje geleden liet zien.

‘Kijk, papa. Als je ooit in nood bent, moet je deze twee knoppen indrukken.’

Hij was zoals altijd druk met andere dingen.

‘Papa!’ had zijn jongste geroepen. ‘Dit kan jouw leven redden.’

Hij had opgekeken, schuldig en verlegen. ‘Sorry.’

De jongen had iets gemompeld in de trant van *die oude mensen*. ‘Als je dus ooit in nood bent, moet je een volumeknop en de zijknop ingedrukt houden. Tot hij belt. Kan je dat onthouden?’

Verongelijkt had hij zijn zoon aangekeken. ‘Natuurlijk. Denk je dat ik zo oud ben?’

‘Wil je echt dat ik daarop antwoord, papa?’ had zijn zoon glimlachend geantwoord.

Hij had hem een zachte klap op zijn schouder gegeven en luid gelachen.

Zelfs een flauwe glimlach bij deze herinnering kan hij nu niet meer opbrengen, maar het besef dat hij de jongen misschien nooit meer zal zien, geeft hem nieuwe kracht.

Ga ik echt dood?

Komt dat door ...

Nee!

Moeizaam draait hij zich naar het toestel, drukt op de knoppen, en heeft maar net voldoende kracht om ze ingedrukt te houden tot het toestel begint met aftellen en een belsignaal weerklinkt.

‘Noodcentrale, wat kunnen we voor u doen?’

Hij hoort de vriendelijke vrouwenstem, slechts een gepijnigde kreun verlaat zijn mond, afgewisseld met een fluitend gehijg.

‘Meneer of mevrouw, wat scheelt er?’ roept de dame.

‘Argh.’

Het enigszins menselijke geluid dat hij nog kan produceren, is een nieuwe kreun, dan rest slechts zijn steeds zachter piepende ademhaling.

‘Meneer!’

Zijn ogen vallen dicht, duisternis in zijn hoofd zet in. Zijn mond opent, hij hapt, het enige wat tot in zijn longen geraakt, is een stofje dat door de kamer zweeft. Het lokt een hoestbui uit die hem in elkaar doet krimpen. Hij kronkelt, dan vallen zijn bewegingen stil. Hij staart naar boven. Een ventilator draait zacht, maar de lucht bereikt zijn longen niet meer. Hij hapt opnieuw, niets slaagt erin een doorgang te vinden. De lamp aan het plafond wordt steeds kleiner in zijn ogen, zijn zwoegende borstkas vertraagt.

Was dat ...

Zijn gedachte vindt geen voltooiing meer. Hij hoort niet hoe de vrouw van de noodcentrale hem toeroept. Hij is er niet meer bij als

een kwartier later de deur wordt opengebroken en verplegers hem bewegingloos aantreffen.

‘Hij leeft nog,’ roept de man.

De blik op het gezicht van de spoedarts spreekt boekdelen. ‘Niet lang meer,’ zegt hij. ‘Hij moet nu naar het ziekenhuis.’

Geroutineerd schuiven ze hem in de ziekenwagen die met loeiende sirenes naar het ZNA-ziekenhuis rijdt. Het is volle avondspits, twee keer moet de chauffeur brusks remmen. De arts vloekt en probeert de man die hij onder zijn hoede heeft, te helpen. De Spoedeisende Hulp is op de hoogte gebracht, een ruimte is vrij waar de man snel naar binnen wordt gerold, maar de ogen van de arts worden steeds donkerder.

‘We verliezen hem,’ roept hij. ‘Zuurstof!’

Een verpleger voorziet de dokter van het gevraagde, slechts een bijna onhoorbaar gepiep verlaat de mond van de man.

‘Intuberen,’ roept de arts. Met zekere bewegingen schuift hij een buis in de keel, maar ook nu blijft de borstkas vertragen. Hij geeft de verpleger een instructie voor een injectie, ook die heeft geen effect. Nog voor de naald de huid van de man heeft verlaten, valt zijn borstkas stil. De arts begint hartmassage, dient schokken toe, niets helpt om zijn hart op gang te krijgen. ‘Waarom is hier geen hart-longmachine!’ roept hij, de verpleger antwoordt niet.

‘Hij is dood,’ zegt hij met koude stem na bijna dertig minuten proberen. Vermoeid kijkt hij op. ‘Tijdstip van overlijden ...’ Hij knippert een paar keer voor hij de tijd van de wandklok kan aflezen. ‘... achttien uur vijf.’ Hij zwijgt korte tijd. ‘Dit is ...’ Zijn hoofd keert naar de man die bewegingloos op de tafel ligt. ‘Zo jong nog,’ fluistert hij. ‘Mijn leeftijd.’ Hij schudt met zijn schouders. ‘Vraag je zijn medische voorgeschiedenis op?’ Zijn vinger wijst naar een vakje op het formulier dat de verpleger aan het invullen is. ‘Zet maar een kruisje bij *doodsoorzaak onbekend*. Ik ben er ...’ Hij slikt de rest van zijn woorden in en loopt naar buiten. ‘Bezorg je mij alle informatie en verwittig je het parket?’ roept hij net voordat de deur dichtvalt.

De verpleger kijkt met een diepe frons op zijn voorhoofd naar de dode man.

‘Toch niet weer een virus,’ mompelt hij.

Hij schudt zijn hoofd, trekt een laken over de man en begint aan de lange rij administratieve verplichtingen die hem wachten bij dit mogelijk verdachte overlijden.

2

‘**Z**e denken dat het niet erg is als je er alleen voor komt te staan. Je moet sterk zijn. Vooral niet flauw en kinderachtig doen. Je komt er wel door. Maar dat is niet waar! Je kan niet alles alleen! Niet!’

De man merkt de vragende blikken niet die zijn richting uitkomen terwijl hij in zichzelf zit te razen. De bank in het stadspark waarop hij in zijn eentje zit, lijkt verboden terrein voor andere bezoekers. De schaarse wandelaars gaan in een grote boog om hem heen. November is al een stuk opgeschoten en de bladeren hebben voor dit jaar al afscheid genomen van de bomen. De laatste getuigen van wat ooit heldergroen loof was, zwerven als donkergekleurde varianten over de grond, opgejaagd door de wind die vandaag een stuk sterker is dan de voorgaande dagen.

‘*Winter is coming*,’ grinnikt de man. Een boosaardige grijns verschijnt op zijn ingevallen gezicht. ‘Voor veel mensen.’

Hij gaat nog een tijdje door met verwijten de wereld in te slingeren, maar gaandeweg wordt hij rustiger. Zijn ademhaling gaat moeizaam, geregeld neemt hij een puf van een puffer die hij in zijn linkerhand houdt geklemd.

‘Het wordt niet beter!’ Zijn stem klinkt luider. Een echtpaar dat de hond uitlaat, kijkt geschrokken op en loopt dan snel verder. ‘Het wordt nooit meer beter.’

Ze kijken niet meer om, maar maken dat ze uit het park komen. Hij kijkt hen na, schudt dan meewarig zijn hoofd. ‘Zij denken dat het voor hen allemaal goed zal komen, maar dat is niet zo. Tegenslag zal op hun pad komen en de wereld zal hen laten vallen. Net zoals ze dat met mij deden. De wereld is slecht! Verrot slecht!’

De uitroepen kosten hem merkbaar moeite, de frequentie van puffen wordt groter. Hij hijgt als hij een tijd later overeind komt en licht wankelend het park verlaat.

‘Verrot slecht,’ herhaalt hij zachtjes. ‘De wereld is door en door slecht.’

3

De verpleger aarzelt als hij een vinkje zet op het formulier en woelt door zijn haren. De aanblik van de dode man zweeft voorbij. De herinnering aan de bezorgde blik op het gelaat van de spoedarts geeft hem kriebels. Hij werkt al bijna drie jaar met hem samen, weet hoe begaan hij is met zijn patiënten, hoe aangedaan hij kan zijn als hij er eentje verliest. Dat is wat hem zo menselijk maakt, maar deze bezorgde blik, vervuld van onzekerheid en iets wat hij zelfs als angst meende te herkennen, zag hij niet eerder.

‘Echt waar, ik hoop dat de ellende niet herbegint.’

Hij was erbij toen de eerste covidpatiënten op de spoedafdeling werden binnengebracht. Hij herinnert zich de paniek ook nog pijnlijk goed toen duidelijk werd dat er iets dat ze nooit eerder hadden gezien aan het gebeuren was.

‘Dat moet niet terugkomen,’ zucht hij.

Hij zet nog wat meer vinkjes op het formulier en staat op om het in te scannen. Zonder te kijken, zet hij de kop koffie aan zijn mond en neemt een grote slok. Hij verslikt zich, een hoestbui doet druppels van de hete vloeistof naar buiten vliegen. Ze landen op het formulier, een vlek deint uit rond het vakje waar hij om een lijkschouwing vroeg. De deur van de wachtruimte vliegt open, de spoedarts stormt naar binnen.

‘Wat is er, Hans? Moet je hoesten?’

De man wijst verontschuldigend naar zijn koffiemok. ‘Verslikt,’ brengt hij moeizaam uit. Zijn ademhaling kalmeert, maar de angst in de ogen van de arts houdt zijn hartslag op een ongezonder hoog niveau.

‘Wat gebeurt er, dokter?’ vraagt hij.

‘Wat? O, eh, niets. Laat maar. Is oké. Vulde je het formulier in?’

Hans knikt en wijst ernaar. ‘Bijna klaar.’

De verwrongen blik van de spoedarts neemt maar langzaam af en vergroot de onrust in zijn lijf. De man mompelt nog iets en verdwijnt, Hans blijft verdwaasd achter.

‘Dit is niet goed,’ mompelt hij. ‘Dit is niet goed.’

Hij neemt een nieuw formulier en vinkt alle vakjes opnieuw aan. Hij scant het in en stuurt het door. Hij probeert zich te concentreren op

zijn werk en zegt onafgebroken in zijn hoofd dat het wel niets zal zijn, maar de onrust verlaat hem niet. Hij wast zijn handen extra goed voor hij die avond naar huis gaat en schrikt als een kriebeling hem weer doet hoesten.

4

‘Zo. Dan weet je binnenkort ook hoe het voelt wat ik voel.’
Eerbiedig kijkt de man naar het pakje dat hij op de bank van een bushokje heeft gelegd dat zich vlakbij een schoolgebouw bevindt. ‘Dat zal jullie leren te denken dat het leven voor iedereen zonder moeite gaat en dat mensen goed zijn. Dat zijn ze niet!’

Schichtig kijkt hij om zich heen. Het is donker, de straatlichten zijn nog niet aan. De maan heeft ervoor gekozen om zich een paar weken koest te houden en dreigende regenwolken maken dat de avond vroeg valt vandaag.

Hij duwt er nog eens tegen, als om het goed te leggen en zet twee stappen achteruit. Hij loert vanonder de capuchon van zijn hoodie naar de straatcamera een eindje verderop en vervolgt zijn pad zodanig dat hij buiten het beeld blijft van het grote loerende oog, zoals hij het noemt. Hij haat die dingen, liefst zou hij ze vernielen, maar hij weet dat dit dom zou zijn.

‘Geniet ervan,’ fluistert hij. ‘Geniet van de vreugde die dit jou zal schenken. Vooral nu.’ Hij zet de puffer tussen zijn lippen en drukt. ‘Vooral nu,’ klinkt het piepend tussen de ontsnappende pufjes lucht door. ‘Want een later komt niet meer.’

5

‘Doodsoorzaak?’ Van Praet, de forensisch patholoog kijkt op naar zijn assistente, een diepe frons verschijnt op zijn voorhoofd.

‘Dat is niet duidelijk,’ antwoordt ze.

Hij bestudeert het naakte lichaam van de man. Halverwege de veertig, een buikje bolt op, de rest is nog redelijk goed in vorm. Veel haar op de borst, kaal hoofd, wallen onder de ogen die aangeven dat de man een mogelijk chronisch slaapgebrek had.

‘Weten we iets?’ vraagt hij.

Isabelle doorzoekt het document dat ze net invulde. Alle uitwendige onderzoeken zijn voltooid, niets gaf een indicatie van wat de exacte oorzaak van dit overlijden kon zijn.

‘Veel informatie hebben we niet gekregen van het parket,’ zegt ze. ‘Hij lijkt te zijn gestikt, maar er zat niets in zijn keel en intuberen hielp niet.’

De dokter richt zich tot zijn assistente. ‘Wil jij snijden, Isabelle?’

‘Oké.’

Ze loopt naar de tafel met het materiaal, zet de camera en microfoon boven de tafel opnieuw aan en ademt diep in. Het is nog maar de tweede keer dat ze zelf het onderzoek voert, ze drukt de zenuwen weg. Ze herhaalt het dossiernummer en de naam van het slachtoffer.

‘Geen tekenen van wurging of geweld op het lichaam.’ Ze kucht. ‘Geen andere sporen van geweld. De man belde naar de nooddiensten, maar op dat ogenblik kon hij al niet meer praten. Hij was bijna dood toen de ziekenwagen aankwam. Ze hebben hem nog proberen te reanimeren, maar zijn longen weigerden dienst. Dertig minuten na aankomst in het ziekenhuis is zijn dood officieel vastgesteld.’

De jonge dokter kijkt opzij. Een korte knik, ze gaat verder. Ze neemt een kleine slijptol en opent de schedel. Het snerpande geluid geeft haar rillingen, tegelijk voelt ze opwinding in haar onderbuik. Ze maakt meerdere openingen in de schedel, neemt het bovenste deel eraf en bestudeert de hersenen. Ze snijdt ze los en legt ze in een roestvrijstalen schaal.

‘Ziet er normaal uit, kleur, textuur, geen afwijkingen.’

Ze kijkt op, Van Praet gebaart dat ze verder moet gaan. Ze opent de

mond met een tang, schijnt erin met een sterke lamp. Ze onderzoekt de neus en oren.

‘Alles zuiver, geen voorwerpen in de neus, keel of mond.’

‘Heb je dieper in de keel gekeken?’ vraagt Van Praet.

Isabelle schrikt op. ‘Nee, sorry.’

‘Is oké,’ zegt de dokter. ‘Ik denk ook niet dat er iets zal zijn, dan hadden we het al gevonden, maar kijk het voor alle zekerheid na. De hulpdiensten zouden dat al moeten hebben gezien, maar we mogen niets uitsluiten.’

Ze neemt een camera op een lange stang en gaat er voorzichtig mee in de keel.

‘Hij voelt niets meer hoor,’ zegt Van Praet.

‘Wat zegt u?’

‘Niets, doe maar.’

Een ogenblik aarzelt ze. De beelden op de monitor naast haar tonen niets wat er niet hoort te zijn.

‘Schoon.’

‘Goed,’ zegt Van Praet.

Ze kijkt op. ‘De longen.’

‘Juist.’ Hij komt dichterbij. ‘Zal dat lukken?’

Isabelle knikt. Ze maakt de nodige incisies om de borstkas te openen en verwijdert het hart. ‘Hart ziet er normaal uit.’

‘Hm.’

Ze snijdt de longen los uit het lichaam. Eerbiedig legt ze de organen op een tafel, weegt ze en kijkt ernaar.

‘Zie je iets?’ vraagt Van Praet.

‘Ik weet het niet.’ Ze reikt naar de roze voorwerpen, houdt een scalpel boven het vlees. ‘Gewicht lijkt oké, maar ...’

‘Wat zie je, Isabelle?’

‘Die kleur. Ik ...’ Ze kijkt op naar Van Praet die van de andere kant toekijkt. ‘Die kleur is anders dan wat ik eerder zag. Ik ... ik moet toegeven dat ik nog niet zoveel longen heb gezien, maar het is ... anders.’

Langzaam knikt Van Praet. ‘Goed gezien. Ik weet ook niet wat het is, maar dit zag ik nog niet eerder. Wil je ze openen?’

Isabelle knikt. Voorzichtig snijdt ze een schijfje van de linkerlong en legt die in een inox-schaal. Ze bestudeert deze korte tijd in stilte, pakt dan de andere long en herhaalt de procedure.

‘Hetzelfde,’ zegt ze zacht.

‘Hm.’ Van Praet komt dichterbij. ‘Snij je een klein stukje af?’

Ze snijdt een flinterdun plakje af en legt het op een glaasje dat ze onder een microscoop schuift. Hij zet zijn bril af, kijkt minutenlang in stilte door het glas. Hij draait aan de knoppen van de microscoop, zoomt in en weer uit. Isabelle kijkt in stilte toe, ze voelt dat er iets niet klopt.

‘Hm.’

Een rilling loopt over Isabelles rug. ‘Wat is het, dokter Van Praet?’

Lange tijd blijft het stil. ‘Ik vraag het na bij enkele collega’s.’ Zijn ogen staan bezorgd als hij opkijkt. ‘Ik denk dat dit niet het eerste geval is.’

Opnieuw schrikt Isabelle. ‘Wat bedoelt u?’ Haar stem trilt meer dan ze wil. ‘Een ... virus?’

De man krabt door zijn haren. ‘Jij hebt geen vriend, Isabelle, toch? Of een vriendin?’

Ze schudt haar hoofd.

‘Je woont alleen?’

‘Ja.’

‘Goed. Probeer de komende dagen niemand te zien die je niet professioneel moet zien. Oké?’

De jonge vrouw wordt bleek. ‘Moeten we iemand inlichten? Als dit een virus is, moeten we toch onmiddellijk de juiste diensten op de hoogte brengen? Dan moeten wij in quarantaine. Daar zijn procedures voor. We hebben een meldingsplicht. Dan ...’

De rechterhand van Van Praet gaat snel omhoog. ‘We moeten vooral kalm blijven en geen paniek veroorzaken.’ Hij frons en staart naar het lijk. Het gat in zijn geopende borstkas is diep en donker. Zoals Van Praets ogen. ‘Ik denk niet dat dit een virus is. Dan ...’ Hij keert zich af. ‘Ik geef het door. Het is in elk geval bevestigd dat dit een verdacht overlijden is, dus moet dit verder worden onderzocht.’ Hij kijkt naar het opengesneden lichaam en schudt langzaam zijn hoofd. ‘Niet eerder gezien. Vreemd? Een plek op de muur achter Isabelle lijkt al zijn aandacht op te eisen. ‘Jij blijft zoveel mogelijk uit de buurt van mensen tot we meer weten. Er is geen reden voor paniek.’ Hij zucht. ‘Maar ik moet ...’

Hij trekt zijn beschermende kleding uit, wast zijn handen grondiger dan anders en loopt naar buiten. Hij laat zijn assistente alleen achter.

Ze zet de camera en microfoon uit en ruimt de zaal op. Ze legt de longen bij het lijk, sluit de lijkzak en brengt het lichaam terug naar de koeling. Dan volgt ze zijn voorbeeld en loopt ze naar huis waar ze zich opnieuw lang doucht en schrikt als de hete dampen van het water meer in haar longen kriebelen dan gewoonlijk.

Het was geen virus, zei Van Praet.

Ze herhaalt zijn woorden meerdere keren, maar de kriebeling blijft hangen, net zoals de angst dat er toch iets gevaarlijker aan de hand is.

Niet!

Donkere longen blijven voor haar ogen zweven als ze in bed kruipt, het besef dat dit een vervolg krijgt, wordt groter bij elke verderkruipende slapeloze minuut.

6

‘Hé, meneer, u vergeet iets.’ De taxichauffeur doet zijn raampje verder naar beneden en roept naar de man die net uit zijn wagen stapte. ‘U liet uw sigaretten liggen.’

De klant kijkt de chauffeur een tel aan, wuift afwerend met zijn hand. Iets wat op een glimlach lijkt, verschijnt om zijn mond. ‘Ik moet stoppen.’ Hij wacht niet op een reactie, drukt de pet dichter op zijn kale hoofd en loopt weg. De chauffeur wil uitstappen om het pakje van de achterbank te halen, maar een volgende klant houdt hem aan. Hij haalt zijn schouders op en wacht tot de man is ingestapt.

‘Dat liet de vorige klant liggen, duw het maar even opzij, ik gooi het straks wel weg,’ zegt hij. ‘Sorry daarvoor.’

De klant kijkt enkele tellen naar het sigarettenpakje, schudt zijn hoofd. Hij houdt het in zijn handen en laat het om en om tollen. Hij staart ernaar met een schijnbare mengeling van afkeer en verlangen.

‘Waarnaartoe?’ vraagt de chauffeur.

De passagier schrikt op. ‘Wat zegt u?’

De chauffeur geeft een zachte tik op het scherm van zijn gps. ‘Waar wilt u naartoe?’

‘O, sorry. De luchthaven van Zaventem,’ zegt de man.

De chauffeur kijkt niet meer achter zich, hij voegt zijn wagen in het drukke verkeer en verlaat Antwerpen stad via de Craeybeckxtunnel. Een enkele keer kijkt hij in zijn binnenspiegel en ziet dat de passagier het pakje nog steeds in zijn handen houdt. Een ogenblik wil hij zeggen dat hij het maar moet weggooien, dan vraagt het verkeer weer zijn aandacht. Een snelle blik leert hem dat de passagier de knoop van zijn witte overhemd losmaakt en zijn das verschuift. Hij wrijft over zijn voorhoofd en is merkbaar nog steeds in de ban van de gevonden sigaretten. Zijn ogen gaan opgewonden van links naar rechts, hij lijkt iets te mompelen, maar de chauffeur hoort niet wat hij zegt.

‘Als je gestopt bent, moet je er verder voor altijd van afblijven,’ zegt hij binnensmonds.

De man op de achterbank heeft het duidelijk niet gehoord, hij verlegt zijn aandacht naar het verkeer om hen heen, terwijl het pakje wel nog altijd wordt omgedraaid tussen zijn vingers. Hij reageert niet als de chauffeur een paar keer abrupt moet remmen. Hij zegt niets, ook niet

als de taxi tot stilstand komt onder de luchthaven in de terminal waar alle taxi's sinds de aanslagen van 2016 hun passagiers moeten droppen.

'Vijfenveertig euro, alsjeblieft,' zegt de chauffeur. Hij werpt een bezorgde blik op de man, zijn ongemakkelijke gevoel neemt verder toe als die nog steeds geen woord zegt, zijn creditcard omhooghoudt en enkel instemmend gromt als hij vraagt of hij een bonnetje moet hebben. De chauffeur print het gevraagde en kijkt de man hoofdschuddend na als hij zonder groet, met het pakje in zijn handen, naar de terminal loopt.

'Vreemde vogels vandaag.' Hij zucht, steekt een stuk kauwgom in zijn mond en zakt twee seconden onderuit in zijn stoel. 'De wereld gaat om zeep met dat soort gekke mensen.'

Rust is hem niet lang gegund, twee jonge vrouwen die duidelijk net terug zijn van een vakantie in de zon gebaren naar hem. Hij lacht en start zijn wagen. 'Gelukkig zijn er ook nog normale mensen.' De grijns om zijn mond verbreedt. 'En gelukkig hebben deze dames zich veel te licht gekleed voor het weer in ons land.'

Hij stapt uit en houdt de achterdeur open voor de jonge vrouwen die slechts een topje en een kort rokje dragen.

'Zeker vergeten dat het in België niet zo warm is als in het zuiden?' vraagt hij lachend.

'Zoiets.' De blonde van de twee grijnst. 'Mag de verwarming hoger?'

'Natuurlijk,' lacht de chauffeur, blij dat het zicht in zijn binnenspiegel aanmerkelijk is verbeterd. 'Waarnaartoe?'

7

‘Nee!’
Zweet parelt op Isabelles voorhoofd als ze wakker schiet. Bloeddoorlopen longen zweven aan haar geestesoog voorbij. Ze knipt snel, langzaam verdwijnen de beelden.

‘Je moet dit melden!’

Haar stem is hees. De rode letters van haar alarmklok vertellen haar dat het bijna vijf uur is. Ze woelde de hele nacht. Twee keer ging ze onder de douche voor ze in haar bed kroop. De woorden van Van Praet bleven de hele avond door haar hoofd razen. Meerdere keren had ze haar telefoon in haar handen, klaar om hem te bellen. Of zijn bazen. Telkens wierp ze het toestel weer op de bank en zakte ze zuchtend onderuit. Haar keel kriebelde. Ze nam haar temperatuur op, die was een mooie 36°C, toch kon ze zich niet aan de indruk onttrekken dat ze gloeide.

‘Morgen praat ik met Van Praet. We moeten dit melden.’

Dat ging hij toch doen?

Wat ga je trouwens melden?

Het waren er toch al twee?

Bewijst dat iets?

De angst dat er iets ernstigs aan de hand is en dat zij te laat in actie zullen komen, blijft door haar hoofd malen totdat ze zich twee uur later dwingt om opnieuw te gaan douchen en de beelden van de longen zich blijven vermengen met de bezorgde blik van Van Praet.

‘Wat is dit?’ fluistert ze als ze zonder ontbijt naar buiten loopt.

8

Een mix van Dido's hits klinkt zacht uit de luidsprekers op de bovenste verdieping van Annes appartement in de Leopoldstraat. Ze heeft de verwarming een graadje hoger gezet na een gewone dag op het werk. Een melding van een mogelijk verdacht overlijden kwam vandaag op het bureau voorbij, Sven pakte het op.

Zolang het er eentje is, is het oké.

Een gevoel van onrust bij haar doet moeite om terrein te winnen, ze duwt het weg. Een beeld van zeven doodskisten vermengt zich met een verminkte priester. De paternoster op zijn borst lijkt te groeien.

Dat soort toestanden is voorbij.

Dat hoop ik.

Het is de laatste dagen duidelijk rustiger op kantoor. Anne concentreerde zich op het leegmaken van haar werkplek. De verhuizing die al lang was voorzien, is eindelijk werkelijkheid geworden. Het oude politiebureau aan de Oudaan wordt ingeruild voor een spiksplinternieuw gebouw in Merksem. Verder van huis dan het oude bureau, de wandeling van tien minuten wordt er eentje van bijna veertig minuten, maar dat is oké. Want de herinneringen in het oude gebouw blijven te veel hangen.

'Tijd voor verandering,' fluistert ze. Ze neemt een slok van haar glas rosé en trekt het dekontje dicht naar zich toe tot onder haar kin. Tot een paar weken geleden liep ze nog in t-shirt en short rond in haar appartement. De nazomer bleef duren tot half oktober, maar nu lijkt de herfst zijn intrede echt te doen.

De wereld staat op zijn kop.

Ze sluit haar ogen, haar collega John lacht naar haar in haar hoofd.

'Op meer dan één gebied.' Haar stem is zacht. 'De wereld en de verandering.' Ze giechelt en neemt nog een slok.

'John is geen optie meer voor jou. Hij heeft gekozen. Het is tijd dat je nog eens met Toby afspreekt, Anne.'

Ze zucht. Maries woorden zweven voorbij. Ze weet dat haar vriendin gelijk heeft. Ze wil hem ook nog zien. Ze hield de man die ze een tijdje geleden in een bar ontmoette behoorlijk op afstand na hun eerste ontmoeting, maar hij is ongewoon geduldig. Een keer zag ze hem nog, toevallig, onderweg naar het bureau. Ze had geen tijd, maar het

was fijn om hem te zien. De korte knuffel die hij haar gaf, maakte meer los dan ze had verwacht.

‘Ik bel je snel,’ riep ze over haar schouder.

Ze deed het niet. Te druk. John. Elk excuus was goed om het uit te stellen.

Doe het gewoon.

Ik ben moe.

Wil je alleen achterblijven? John is niet vrij. Dat weet je toch?

Ze werpt de deken van zich af en komt overeind. Een nieuwe slok maakt het glas leeg, ze zet het op de bijzettafel, niet te dicht bij de rand. De moed die ze erdoor hoopt te krijgen, kruipt schoorvoetend door haar lijf.

‘Doe het gewoon.’

Ze ontgrendelt haar mobieltje, opent WhatsApp.

‘Ken je hem eigenlijk? Wat als hij een vriendin heeft? Of getrouwd is?’

Dit wantrouwen is niets voor jou, Anne.

Ze aarzelt. Ze wil hem vertrouwen, maar de gebeurtenissen van de afgelopen maanden zijn duidelijk nog niet verteerd.

Is het te snel?

Dat is de vraag die ze ook aan Marie stelde.

‘Ga je wachten tot je veertig bent voordat je weer gaat leven? En niemand jou nog wil?’ vroeg deze.

‘Je bent nooit te oud voor echte liefde,’ had ze geantwoord.

De verwarde blik in Maries ogen had haar een ogenblik bezorgd gemaakt, maar Marie had zich omgekeerd en geroepen dat ze niet flauw moest doen.

‘Je moet zorgen dat je nog eens andere lakens ziet dan deze die over lijken worden gedrapeerd,’ had Marie tot slot nog geroepen.

‘Doe het gewoon,’ fluistert ze tegen zichzelf.

Toch eerst even checken of hij geen geheim leven heeft.

Een ogenblik wil ze haar laptop opstarten om voor alle zekerheid toch maar even een achtergrondonderzoek naar Toby te doen. Dan laat ze zich weer in haar kussen zakken en schudt haar hoofd.

‘Dat doe je niet!’

Check dan Facebook.

‘Ik haat Facebook.’

Een hele tijd blijft het stil. Gedachten buitelen over elkaar heen. Flar-

den van agressieve en vuile reacties op diverse sociale media versterken bij haar het gevoel dat ze precies moet weten wie Toby echt is. Ze wil hem opnieuw zien, maar ze is niet bereid om iets met iemand te beginnen die bij elkaar wordt gehouden door geheimen.

Is dat niet op iedereen van toepassing?

Het lege glas op het bijzettafeltje irriteert haar.

Of je schenkt het glas bij of je spreekt af met Toby. Het is het een of het ander.

Een ogenblik denkt ze de stem van haar moeder te horen. De wetenschap dat die binnenkort voor altijd zal verdwijnen, doet haar mobiel-tje uit haar hand vallen.

Het afscheid dat binnen een paar weken zal plaatsvinden, kan ze nog steeds niet bevatten. Uren heeft ze er met haar vader over gepraat. De conclusie dat dit de enige menselijke oplossing voor haar moeder is nu dementie zo ongenadig het laatste licht uit haar ogen heeft weggenomen, helpt niet om de pijn te verlichten. Ze wordt angstig als ze zich bedenkt hoe het straks in het echt zal verlopen.

‘Papa?’ had ze zo’n drie weken geleden gevraagd toen ze iets ontdekte dat haar bijzonder ongerust had gemaakt.

‘Ja?’

‘Ik las gisteren dat euthanasie in België niet is toegestaan bij dementie. Dat ... dat wist ik niet. Jij wel?’

Fronsend had haar vader haar aangekeken. De groef in zijn voorhoofd was dieper dan ooit. Het duurde een hele tijd voor zijn wriemelende handen tot stilstand kwamen en hij haar onzeker aankeek. ‘Vraag dat alsjeblieft niet, Anne.’

Niet-begrijpend had ze hem aangekeken. ‘Wat ...’

Hij had zacht een hand op haar arm gelegd. ‘Vraag het alsjeblieft niet.’

Langzaam was het haar beginnen te dagen. Een mengeling van verzet en woede, aangevuld met schuld en angst was door haar lijf gevlogen. Ze wilde roepen dat het niet mocht, dat ze de wet moesten volgen. Het plotselinge besef dat de wet bij dit alles hopeloos fout en achterhaald was, maakte dat die heftige gevoelens ook vrij snel weer bij haar weg ebden.

‘Oké,’ had ze na een lange tijd gezegd. Nog steeds had ze het er bijzonder moeilijk mee, maar Anne besepte dat dit de enige oplossing was.

Anne had hem nog een knuffel gegeven. ‘Het is oké, papa.’

Tranen lopen opnieuw over Annes wangen als ze terugdenkt aan

het gesprek. Het was een directe aanval geweest op haar rechtvaardigheidsgevoel. De woede over de te kort schietende wetgeving was meerdere keren bij haar naar boven gekomen. Aangevuld met schuld over wat ze ging doen.

Je mag dit niet doen.

Het moet voor mama.

Maar ik werk bij de politie!

En je bent mens. Je moet dit voor mama doen.

‘Kunnen we naar Nederland? Daar mag het wel,’ had ze gevraagd.

‘Te complex,’ had hij geantwoord. ‘Vraag er niets meer over, Anne. Ik regel het.’

Een diepe zucht verlaat Annes mond. ‘Dat moet je niet alleen door-
maken,’ fluistert ze na een lange stilte. ‘Maar je mag Toby niets vertel-
len.’

Hij gaat het weten.

Dat zien we dan wel.

Of je wacht tot het achter de rug is.

Wat als dat te laat is?

‘Bel hem dan!’

Ze komt overeind en grijpt haar mobieltje. De achterdocht die naar de achtergrond was verdwenen, steekt voorzichtig weer de kop op.

‘Doe anders gewoon een kleine check. Alleen Facebook. Niet meer.’

Ze opent de sociale media-app en zoekt naar Toby. Er is niet veel van hem te zien, maar de status geeft in elk geval niet aan dat hij een relatie heeft. Ook Instagram vertelt haar niets dat ze niet wil zien. Wel foto’s van hem met vrienden en vriendinnen, het soort foto’s dat haar vertelt dat hij een sociale kerel is, maar niets dat haar het idee geeft dat hij niet te vertrouwen is.

‘Doe het gewoon, Anne. Dit heeft nu wel lang genoeg geduurd.’

‘Ja, Marie.’ Een glimlach verschijnt om haar mond. Ze opent WhatsApp.

Hey Toby. Ken je mij nog? Mocht je zin en tijd hebben om iets te gaan drinken, laat dan iets weten. Anne.

Haar vinger trilt als ze op verzenden drukt. De twee blauwe vinkjes die haast onmiddellijk oplichten, stemmen haar hoopvol.

Heel graag.

Het antwoord dat bijna komt voor haar vraag is vertrokken, vergroot de glimlach.

Nu?

Ben aan het werk. Sorry. Morgen? Acht?

Super! Waar?

Stuur ik nog. Ik kijk ernaar uit.

Ik ook.

Het gezichtje met de drie hartjes als antwoord is alles wat Anne nodig heeft.

‘Dat betekent dat je nog een rosé mag drinken, meid.’

Ze grijnst en vult haar glas. ‘Op jouw gezondheid, Toby,’ fluistert ze. Haar glimlach verdwijnt. ‘Op jouw gezondheid, mama.’

Ze drinkt haar glas leeg en zakt onderuit onder haar dekentje. De warmte en de drank kalmeren haar, maar de pijn van het naderende afscheid blijft knagen.

‘Waarom, mama? Waarom?’